

Số: /BC-BVHTTDL

Hà Nội, ngày tháng năm 2023

BÁO CÁO

Lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong dự thảo Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật Phòng, chống bạo lực gia đình

Kính gửi: Chính phủ

Thực hiện Quyết định số 1529/QĐ-TTg ngày 12/12/2022 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Danh mục và phân công cơ quan chủ trì soạn thảo văn bản quy định chi tiết thi hành các luật, nghị quyết được Quốc hội khóa XV thông qua tại Kỳ họp 4, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan, tổ chức có liên quan xây dựng dự thảo Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật Phòng, chống bạo lực gia đình (*sau đây gọi là Nghị định*). Căn cứ Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật 2015, được sửa đổi bổ sung năm 2020, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã nghiên cứu, thực hiện lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong dự thảo Nghị định, cụ thể như sau:

I. MỤC TIÊU LỒNG GHÉP VẤN ĐỀ BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG XÂY DỰNG NGHỊ ĐỊNH

- Thứ nhất, bảo đảm đồng bộ, thống nhất với quy định của pháp luật về bình đẳng giới, pháp luật khác có liên quan.

- Thứ hai, tạo cơ sở pháp lý để mọi cá nhân (không phân biệt nam và nữ) được bình đẳng trong việc áp dụng pháp luật, tham gia vào hoạt động phòng, chống bạo lực gia đình.

- Thứ ba, đảm bảo nguyên tắc “lấy người bị bạo lực là trung tâm”, trong đó ưu tiên phụ nữ, trẻ em gái và nhóm đối tượng dễ bị tổn thương; tạo điều kiện thu hút các cơ quan, tổ chức, đơn vị và mọi cá nhân tham gia vào công tác phòng, chống bạo lực gia đình, góp phần xây dựng gia đình ấm no, tiến bộ, hạnh phúc.

II. LỒNG GHÉP VẤN ĐỀ BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG XÂY DỰNG NGHỊ ĐỊNH

1. Lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong việc thành lập và xác định thành phần của Ban soạn thảo, Tổ biên tập xây dựng Nghị định

Thực hiện Điều 21 Luật bình đẳng giới, Nghị định số 48/2009/NĐ-CP ngày 19 tháng 5 năm 2009 của Chính phủ về lồng ghép giới trong xây dựng văn bản quy phạm pháp luật và Thông tư số 17/2014/TT-BTP ngày 13 tháng 8 năm 2014 của Bộ trưởng Bộ Tư pháp quy định về lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong xây

dựng văn bản quy phạm pháp luật, Ban soạn thảo, Tổ biên tập, chuyên gia xây dựng Nghị định được cơ cấu thành viên nữ là 27 nữ (chiếm 57%) với thành phần dựa vào ba yêu cầu cơ bản:

Một là, bảo đảm được quy định chung của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật.

Hai là, đáp ứng được yêu cầu về lồng ghép giới trong thực hiện xây dựng Nghị định với sự tham gia của đại diện các bộ, cơ quan ngang bộ.

Ba là, đề xuất đại diện tham gia từ các bộ, ngành liên quan đến các điều khoản trong dự thảo Nghị định để đảm bảo Ban soạn thảo, Tổ biên tập, nhóm chuyên gia là tiếng nói và góc nhìn của đa ngành.

2. Thực hiện quy trình, thủ tục lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong xây dựng Nghị định

- Trong các phiên họp của Ban soạn thảo, Tổ biên tập, nhóm chuyên gia về mục tiêu, các định hướng lớn trong việc xây dựng dự thảo Nghị định, cơ quan chủ trì soạn thảo đã gián tiếp hoặc trực tiếp lồng ghép các vấn đề bình đẳng giới; quyền và nghĩa vụ của các cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền thực hiện quản lý nhà nước về công tác gia đình, phòng, chống bạo lực gia đình trên cơ sở bình đẳng, không phân biệt về giới.

- Trong quá trình xây dựng và hoàn thiện dự thảo Nghị định, cơ quan chủ trì soạn thảo đã: xin ý kiến các bộ, ngành, địa phương cũng như ý kiến tham vấn của các chuyên gia; tổ chức họp lấy ý kiến về dự thảo Nghị định;

- Nghiên cứu, tổ chức rà soát, đánh giá về thực trạng và hiệu quả thi hành các quy định liên quan của pháp luật về phòng, chống bạo lực gia đình, trong đó gián tiếp có những vấn đề liên quan đến bình đẳng giới, cụ thể:

(i) Cơ quan chủ trì soạn thảo đã tiến hành rà soát, nghiên cứu đánh giá hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật hiện hành, trong đó chú trọng thu hút cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân tham gia hoạt động đầu tư cho công tác phòng, chống bạo lực gia đình.

(ii) Tham khảo kinh nghiệm quốc tế đảm bảo các cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân được quyền bình đẳng trong tiếp cận thông tin, tham gia hoạt động liên quan đến phòng, chống bạo lực gia đình của cơ quan quản lý nhà nước.

(iii) Xây dựng báo cáo đánh giá tác động của chính sách trong đề nghị xây dựng Nghị định trong đó có nội dung tác động về giới.

III. MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ BÌNH ĐẲNG GIỚI LIÊN QUAN ĐẾN DỰ THẢO NGHỊ ĐỊNH

1. Cơ sở để thực hiện lồng ghép vấn đề về bình đẳng giới

Việc thực hiện lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong dự thảo Nghị định dựa trên cơ sở pháp lý trong nước và Điều ước quốc tế mà Việt Nam tham gia, cụ thể như sau:

Thứ nhất, Hiến pháp 2013 đã khẳng định về việc công dân nam, nữ bình đẳng về mọi mặt; Nhà nước có chính sách bảo đảm quyền và cơ hội bình đẳng; Nhà nước, xã hội và gia đình tạo điều kiện để phụ nữ phát triển toàn diện, phát huy vai trò của mình trong xã hội; nghiêm cấm phân biệt đối xử về giới; Nhà nước, xã hội và gia đình có trách nhiệm bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người mẹ, trẻ em.

Thứ hai, Luật Bình đẳng giới quy định rõ mục tiêu bình đẳng giới là xóa bỏ phân biệt đối xử về giới, tạo cơ hội như nhau cho nam và nữ trong phát triển kinh tế - xã hội và phát triển nguồn nhân lực, tiến tới bình đẳng giới thực chất giữa nam, nữ và thiết lập, củng cố quan hệ hợp tác, hỗ trợ giữa nam, nữ trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội và gia đình; quy định các khái niệm về bình đẳng giới, biện pháp thúc đẩy bình đẳng giới, chính sách của Nhà nước về bình đẳng giới.

Thứ ba, Luật Phòng, chống bạo lực gia đình được Quốc hội thông qua ngày 14 tháng 11 năm 2022 và có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 7 năm 2023 đã lồng ghép các vấn đề về giới trong các quy định trong luật. Đây là luật chuyên ngành, có nhiều quy định ảnh hưởng đến cả hai giới.

Thứ tư, các điều ước quốc tế liên quan đến giới và bình đẳng giới mà Việt Nam đã là thành viên như: Công ước CEDAW, Công ước về quyền trẻ em...

Thứ năm, Việt Nam đang tiếp cận đến nền kinh tế thị trường đầy đủ, bên cạnh những thành tựu cũng làm phát sinh những thách thức mới trong thực hiện, bảo vệ tốt hơn các quyền con người, quyền công dân nói chung, trong đó có vấn đề giới và bình đẳng giới. Thời gian qua, bình đẳng giới chịu chi phối không nhỏ bởi sự phân biệt giàu nghèo, sự phụ thuộc về vị trí xã hội, nghề nghiệp, nhân thân, gia đình... làm gia tăng các quan hệ bất bình đẳng giới.

Thứ sáu, Việt Nam đã từng bước xây dựng, hoàn thiện văn bản quy phạm pháp luật về giới và bình đẳng giới với những yêu cầu pháp lý cụ thể, đồng bộ, thống nhất.

2. Vấn đề về giới trong dự thảo Nghị định

Dự thảo Nghị định có liên quan đến vấn đề giới và bình đẳng giới, cụ thể như sau:

- Dự thảo Nghị định quy định đối tượng áp dụng đối với cơ quan, tổ chức, gia đình, cá nhân liên quan đến phòng, chống bạo lực gia đình. Xuất phát từ nguyên tắc phòng, chống bạo lực gia đình “lấy người bị bạo lực gia đình là trung tâm”, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người bị bạo lực gia đình; xử lý nghiêm người có hành vi bạo lực gia đình, ngăn ngừa các hành vi bạo lực trong tương lai.

- Dự thảo quy định về Tổng đài điện thoại quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình, hoạt động 24 giờ tất cả các ngày bao gồm cả ngày nghỉ lễ, tết, không thu phí viễn thông bảo đảm mọi công dân đều được tiếp cận Tổng đài.

Kết quả Điều tra quốc gia về Bạo lực đối với phụ nữ ở Việt Nam năm 2019 do Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội phối hợp với Tổng cục Thống kê thực hiện cho thấy phần lớn phụ nữ (90,4%) đã từng bị chồng/bạn tình bạo lực thể xác và/hoặc bạo lực tình dục đã không tìm kiếm sự trợ giúp (chỉ có một số ít 4,8% tìm đến công an). Điều này cho thấy nhiều vụ việc bạo lực gia đình không được báo cáo, phát hiện, xử lý kịp thời và đã để lại những tổn thương nghiêm trọng cho người bị bạo lực gia đình và cộng đồng, xã hội. Như vậy, việc quy định cụ thể Tổng đài điện thoại quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình sẽ giúp cho mọi đối tượng (đặc biệt là các đối tượng yếu thế) có thể dễ dàng tiếp cận, báo tin và nhận được sự hỗ trợ, tư vấn về phòng, chống bạo lực gia đình.

- Việc cung cấp thông tin liên quan đến đời sống riêng tư, bí mật cá nhân và bí mật gia đình của người bị bạo lực gia đình để phát hành trên phương tiện thông tin đại chúng, internet hoặc hình thức khác phải được sự đồng ý của người bị bạo lực gia đình, người giám hộ, người đại diện theo pháp luật của người bị bạo lực gia đình nhằm bảo vệ đời sống riêng tư, bí mật cá nhân và bí mật gia đình, sự an toàn của người cung cấp thông tin và người bị bạo lực gia đình.

- Dự thảo Nghị định quy định nguyên tắc khi thực hiện biện pháp cấm tiếp xúc là bảo đảm lợi ích tốt nhất của người bị bạo lực gia đình là trẻ em, phụ nữ mang thai, phụ nữ đang nuôi con dưới 36 tháng tuổi, người cao tuổi, người khuyết tật, người không có khả năng tự chăm sóc, người đang điều trị bệnh khi quyết định cấm tiếp xúc.

- Trong thực tiễn, khi áp dụng biện pháp cấm tiếp xúc thì người phải ra khỏi nhà thường là nạn nhân, trong đó có phụ nữ, trẻ em, người cao tuổi, người khuyết tật thường là những người phải chịu đựng những hành vi bạo lực đến từ chính người thân của mình. Từ đó dẫn đến việc nạn nhân có thể phải chịu bạo lực kép từ gia đình và cả xã hội. Dự thảo quy định để người bị bạo lực gia đình, người giám hộ, người đại diện theo pháp luật của người bị bạo lực gia đình được lựa chọn chỗ ở khi thực hiện biện pháp cấm tiếp xúc của Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp xã nơi xảy ra hành vi bạo lực gia đình nhằm bảo vệ tối đa sự an toàn cho người bị bạo lực.

3. Dự báo tác động của các quy định trong dự thảo Nghị định khi được ban hành đối với vấn đề giới

Sau khi được ban hành, các quy định trong Nghị định được đảm bảo, không có sự phân biệt đối xử thiếu công bằng đối với nữ giới và các đối tượng yếu thế trong xã hội.

Thứ nhất, trên cơ sở bảo đảm các nguyên tắc bình đẳng giới, Nghị định tạo điều kiện thuận lợi cho mọi cá nhân, không phân biệt nam nữ thực hiện quyền và

nghĩa vụ của bản thân trong việc tham gia phòng, chống bạo lực gia đình; hạn chế tình trạng các đối tượng chịu sự tác động của Nghị định (nhất là trẻ em, phụ nữ có thai, phụ nữ nuôi con dưới 36 tháng, người mất năng lực hành vi dân sự) bị thiệt thòi do tác động tiêu cực về kinh tế, xã hội và môi trường trong quá trình thực hiện hoạt động phòng, chống bạo lực gia đình.

Thứ hai, Nghị định tạo điều kiện để các cá nhân có quyền tiếp cận thông tin về chính sách, thủ tục hành chính về phòng, chống bạo lực gia đình, góp phần tạo lập môi trường gia đình văn minh, hiện đại cho mỗi giới.

Trên đây là Báo cáo về lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong xây dựng Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật Phòng, chống bạo lực gia đình.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch kính báo cáo Chính phủ./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thủ tướng Chính phủ (*để báo cáo*);
- PTTg Chính phủ Trần Hồng Hà (*để báo cáo*);
- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ Tư pháp;
- Bộ trưởng, các Thứ trưởng;
- Vụ Pháp chế, Văn phòng Bộ;
- Lưu: VT, GD, MN (15).

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Trịnh Thị Thủy